

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11813/2024
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Мирјане Андријашевић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца Центра за социјални рад у Врању, против тужених АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Игор Златковић, адвокат из ... и тужене ВВ из села ..., Општина ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужених АА и ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 433/2023 од 02.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених АА и ББ изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 433/2023 од 02.11.2023. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужених за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П2 229/20 од 22.08.2023. године ставом првим изреке потпуно су лишени родитељског права тужени АА из ...и ВВ из села ..., Општина ..., у односу на мал. ГГ из ..., због грубог занемаривања дужности из садржине родитељског права у делу старања о детету које обухвата чување, подизање, васпитање, образовање, заступање, издржавање, управљање и располагање имовином детета. Ставом другим изреке потпуно су лишени родитељског права тужени АА из ... и ББ из ..., у односу на мал. ДД и мал. ЂЂ, обојица из ..., због грубог занемаривања дужности из садржине родитељског права у делу старања о деци која обухвата чување, подизање, васпитање, образовање, заступање, издржавање, те управљање и располагање имовином деце. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужених АА из ББ, обоје из ..., којим су тражили да суд утврди повреду права мал. ДД и ЂЂ од стране Центра за социјални рад у Врању, као и да се ставе ван снаге решења број 57100-7212 од 05.12.2019. године и број 57100-7212 од 05.12.2019. године, којим су одређени привремени старатељи мал. ДД и ЂЂ, те да се обавезе тужени Центар за социјални рад Врање да им одмах преда мал. децу ДД и ЂЂ, као неоснован. Ставом четвртим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 433/2023 од 02.11.2023. године одбијена је, као неоснована, жалба тужених АА и ББ из ... и потврђена првостепена пресуда у односу на исте тужене.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужени АА и ББ су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном („Службени гласник РС“ бр. 72/11..10/23), те је оценио да ревизија тужених није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, у поступку нису учињене друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. и 3. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени АА је у ванбрачној заједници са туженом ВВ добио ћерку ГГ, рођену ...2005. године, која је по окончању заједнице, правоснажном судском пресудом Општинског суда у Врању П 1554/09 од 09.12.2009. године поверена на вршење родитељског права оцу. Мајка, ВВ, током 12 година од престанка заједнице није покушала да оствари контакт са мал.ћерком. Тужени АА је засновао брачну заједницу са туженом ББ у којој су добили двоје деце-мал. ДД рођеног ...2016. године и мал. ЂЂ рођеног ...2018. године. Они су живели у истом породичном домаћинству са мал. ГГ, и својом децом и АА мајком све док тужени АА није отишао на издржавање затворске казне у трајању од три месеца. Тада је тужена ББ са својом децом отишла у ..., док је мал. ГГ остала да живи у ... са бабом по оцу, у изразито неусловној кући.

Центар за социјални рад је, поступајући по пријави, проценио да о мал. ГГ нема ко да се стара, те је исту ставио под своје привремено старатељство и обезбедио јој смештај у хранитељској породици. Од мал. ГГ су сазнали да је тужена ББ вршила над њом психичко и физичко насиље, због чега је поднета кривична пријава, али Основно јавно тужилаштво у Врању је нашло да нема места покретању кривичног поступка, након чега је поднета тужба за заштиту од насиља у породици. Туженој ББ је 2020. године правоснажно одређена мера забране приласка на удаљености од 100 метара и забрана даљег узнемиравања у трајању од шест месеци према мал. ГГ, а иста мера је исте године одређена и у односу на мал. ДД и мал. ЂЂ, у трајању од годину дана.

Тужена ББ је у Вршцу пријављена за злостављање своје деце, те јој је Центар за социјални рад у Вршцу одузео децу, да би их касније преузео тужилац и обезбедио смештај у хранитељској породици у Њихова мајка, тужена ББ је пресудом Основног суда у Врању К 423/19 од 12.12.2019. године правоснажно осуђена на казну затвора од три месеца због кривичног дела запуштање и злостављање над мал. ДД, на начин ближе наведен у образложењу пресуде.

Центар за социјални рад у Врању је у априлу 2020. године констатовао да тужена ББ нема увид у своје понашање, да одбија сарадњу, да би могла да понови модел насилног понашања, док тужени АА нема довољно развијене родитељске капацитете, да је склон манипулацији, приписивању кривице другима, негирању властитих пропуста, као и негирању злостављања деце од стране своје супруге. Мал. ГГ испољава страх према оцу и одбија да виђа оба родитеља, а тужилац није створио стимулативно окружење за повратак мал. ГГ у биолошку породицу, док је њена мајка изнела да нема могућности за преузимање детета.

Током поступка изведен је доказ вештачњем од стране Центра за ментално здравље Универзитетског клиничког центра у Нишу, у јулу 2021. године, из кога су утврђени родитељски капацитети тужених, па је закључак Комисије био да у односу на мал. ДД и мал. ЂЂ тужени АА несавесно обавља родитељско право које је у

последњих годину дана грубо занемарио и злоупотребио, док тужена ББ у односу на мал. ДД и мал. ЂЂ није функционисала у интересу деце и грубо је занемарила и злоупотребила родитељско право. У односу на мал. ГГ тужена ВВ је грубо занемарила своје родитељско право и није функционисала у њеном интересу, а то је учинио и тужени АА.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови су правилно применили материјално право доносећи одлуку о потпуном лишењу родитељског права тужених, а за коју су дали довољне и правилне разлоге, које прихвата и Врховни суд.

Из одредбе члана 81. и члана 82. Породичног закона, чија је садржина ближе наведена у образложењу побијаних пресуда, произлази да лишење родитељског права представља правно средство којим се несавесни родитељи лишавају неког, или свих права и обавеза које имају. Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета, како је прописано чланом 67. Породичног закона. У том смислу лишење родитељског права представља меру заштите детета од несавесног поступања родитеља, а у зависности од степена занемаривања дужности родитеља, родитељ може бити лишен родитељског права потпуно или делимично.

Суд је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, а пре доношења одлуке о заштити права детета, односно вршењу или лишењу родитељског права суд има обавезу да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства и друге специјализоване установе, све у смислу члана 6, члана 266. став 1. и члана 270. Породичног закона, што је у конкретном случају и учињено. Такође, суд је дужан да прибави и мишљење малолетног детета, у смислу члана 65. Породичног закона, што је такође учињено у поступку, у односу на мал. ГГ, док мал. ДД и мал. ЂЂ, због свог узраста, нису способни да изразе своје мишљење. Побијаном пресудом је, и по становишту Врховног суда, најбоље заштићен интерес малолетне деце, која се налазе у хранитељској породици где имају све услове за несметан развој и желе да остану у хранитељској породици, с обзиром да тужени, због својих карактеристика личности и лоше социјалне подршке, не могу адекватно да одговоре високим захтевима које изискује брига о малолетној деци.

Супротно наводима ревизије, у току поступка је прибављен налаз и мишљење од стране Универзитетског клиничког центра у Нишу који је суд прихватио, а у току поступка тужени нису доказали да имају довољно родитељских капацитета за вршење родитељског права према својој деци, као и да нису грубо занемаривали и злоупотребљавали своје родитељско право, односно дужности из којих произлазе права родитеља.

На правилност побијане пресуде не утичу наводи ревизије који се односе на вршење родитељског права тужених у односу на најмлађе дете, које је рођено у току поступка, јер тужилац – Центар за социјални рад у Врању није ни предложио да тужени буду лишени родитељског права према том детету.

Врховни суд је ценио и остале наводе изјављене ревизије којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Тужени нису успели у ревизијском поступку, због чега немају право на трошкове тог поступка, које су тражили и определили у ревизији, а у смислу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведеих разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић